

Sygn. akt VI Ga 120/14

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lutego 2015 r.

Sąd Okręgowy w Koszalinie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSO Małgorzata Lubelska
Sędziowie:	SO Marek Ciszewski (spr.) SR del. Halina Salik
Protokolant:	st.sekr.sądowy Bogumiła Krzywiżniak

po rozpoznaniu w dniu 11 lutego 2015 r. w Koszalinie

na rozprawie sprawy

z powództwa:	Syndyka masy upadłości Z. Z.
przeciwko :	(...)Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w S.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Gospodarczego w Koszalinie

z dnia 8 października 2014 r. w sprawie V GC upr 57/14

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanego - (...)Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz powoda - Syndyka masy upadłości Z. Z. kwotę – 600 zł (sześćset) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

/-/Halina Salik /-/Małgorzata Lubelska /-/Marek Ciszewski

UZASADNIENIE

Powód - Syndyk upadłości Z. Z. domagał się zasądzenia od pozwanego - (...)spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. - kwoty 6.376,38 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2013r. do dnia zapłaty tytułem czynszu najmu magazynu i pomieszczenia biurowego za okres od lipca do listopada 2013r.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 9 grudnia 2013r. Sąd Rejonowy w Koszalinie orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pozwany w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa. Zarzucił, że w dniu 6 września 2012r. Z. Z. zawarła z pozwanym umowę przekazu. Na podstawie tej umowy pozwany we wrześniu i październiku 2012r. dokonał wpłat na rzecz ZUS, Gminy P. i Gminy S., spełniając zobowiązania Z. Z. wobec tych podmiotów. Wpłaty zostały zaliczone na poczet przyszłego czynszu za okres do lipca 2013r. Pozwany powołał się na oświadczenie o potrąceniu wzajemnej wierzytelności, przewyższającej dochodzoną kwotę, skierowane do Syndyka upadłości w dniu 9 stycznia 2014r.

W odpowiedzi powód wskazał, iż umowa przekazu została podpisana po ogłoszeniu upadłości Z. Z. z możliwością zawarcia układu, co nastąpiło 16 maja 2012r. Zobowiązanie upadłej zostało zaciągnięte bez zgody nadzorca sądowego. Po ogłoszeniu upadłości likwidacyjnej, w dniu 17 września 2012r. to zobowiązanie powinno być zgłoszone do masy upadłości. W związku z powyższym nie mogło dojść do skutecznego potrącenia wierzytelności.

Sąd Rejonowy ustalił, że Z. Z., która prowadziła działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe (...)w S., zawarła z pozwanym w dniu 28 listopada 2011 r. umowę dzierżawy części nieruchomości położonej w P., gm. P.. Przedmiotem dzierżawy był magazyn i pomieszczenia biurowe. Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Pozwany zobowiązany był do uiszczania czynszu w kwocie 1.200 zł netto miesięcznie, z góry do 10-go dnia miesiąca.

W dniu 16 maja 2012r. Sąd Rejonowy w Koszalinie ogłosił upadłość Z. Z. z możliwością zawarcia układu, pozostawiając upadłej zarząd majątkiem -sygn. akt VII GU 29/12. W dniu 17 września 2012r. Sąd zmienił powyższe postanowienie o ogłoszeniu upadłości na upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika - sygn. akt VII GU 14/12

Z. Z. w dniu 6 września 2012r. podpisała z pozwaną spółką, reprezentowaną przez prezesa zarządu A. Z., umowę przekazu. Strony stwierdziły w umowie, że w związku z prowadzoną współpracą, którą chcą kontynuować, zamierzają przekazem rozwiązać kwestie regulowania wzajemnych zobowiązań. Strony wskazały istniejące zobowiązania pozwanej spółki wobec Z. Z. w kwocie 11.138,17 zł.

Upadła wymieniła w umowie swoje zobowiązania w stosunku do:

- (...)z tytułu składek) - w kwocie 4.918,79 zł,
- Gminy P. (z tytułu podatku od nieruchomości za okres od 16.05.2012r.) -w kwocie 20.876 zł,
- Gminy S. (z tytułu podatku od nieruchomości za okres od 16.05.2012r.) -w kwocie 15.620 zł.

Razem 41.414,79 zł

Pozwany dokonał na podstawie umowy przekazu wpłat na rzecz Gminy S., ZUS i Gminy P. w dniu 19 września 2012r. i w październiku 2012r. Wpłaty zostały zaliczone na poczet przyszłego czynszu, przysługującego Z. Z. od pozwanego w wysokości ustalonej w umowie z 28.11.2011r. za okres do lipca 2013r.

ZUS i Gmina P. w dniach 17 i 30 października 2012r. zwróciły Syndykowi masy upadłości kwoty wpłacone przez pozwanego. Gmina S. nie zwróciła przekazanej jej kwoty 15.620 zł

Pozwany nie uregulował czynszu wynikającego z umowy dzierżawy nieruchomości za lipiec 2013r. w kwocie 472,38 zł oraz za miesiące sierpień, wrzesień, październik i listopad 2013r. w kwocie po 1.476 zł za miesiąc Pismem z dnia 16.11.2013r. Syndyk upadłości wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty kwoty 6.376,38 zł, jednak bezskutecznie

W dniu 9.01.2014r. pozwany przesłał Syndykowi oświadczenie o potrąceniu wierzytelności z tytułu zrealizowanej umowy przekazu na kwotę 41.414,79 zł. Syndyk uznał to oświadczenie za nieskuteczne.

W oparciu o takie ustalenia, Sąd Rejonowy uznał powództwo za zasadne.

W sprawie nie było sporne, że pozwany zawarł z upadłą Z. Z. umowę dzierżawy nieruchomości z dnia 28 listopada 2011r. Pozwany nie uregulował umówionego czynszu za lipiec 2013r. w kwocie 472,38 zł oraz za okres od sierpnia do listopada 2013r. w wysokości po 1.476 zł za każdy miesiąc, łącznie 6.376,38 zł. Pozwany nie kwestionował wysokości należnego czynszu.

Pozwany przedstawił do potrącenia wzajemną wierzytelność z tytułu zrealizowania umowy przekazu z dnia 6 września 2012r. zawartej z upadłą Z. Z..

Sąd Rejonowy zauważył, że w myśl art. 921¹ k.c. kto przekazuje drugiemu (odbiorcy przekazu) świadczenie osoby trzeciej (przekazanego), upoważnia tym samym odbiorcę przekazu do przyjęcia, a przekazanego do spełnienia świadczenia na rachunek przekazującego. W umowie przekazu oświadczenie przekazującego upoważnia przekazanego do spełnienia świadczenia na rzecz odbiorcy przekazu, a także upoważnia odbiorcę przekazu do odbioru tego świadczenia. Pomiędzy przekazującym i przekazanym zachodzi stosunek pokrycia, zaś między przekazującym i odbiorcą przekazu stosunek waluty. W stosunku pokrycia skutek jest taki, jakby przekazany spełnił świadczenie do rąk przekazującego, natomiast w stosunku waluty świadczenie przekazanego ma taki skutek, jakby było spełnione przez przekazującego.

W ramach stosunku pokrycia może mieć miejsce tzw. przekaz w dług, który polega na tym, że przekazany jest dłużnikiem przekazującego, a jego świadczenie zostaje zarachowane na dług przekazanego u przekazującego.

W ramach stosunku pokrycia może nastąpić również tzw. przekaz w kredyt. Sytuacja taka będzie miała miejsce, jeżeli przekazany nie jest dłużnikiem przekazującego, a spełni przekazane świadczenie na rzecz odbiorcy przekazu. Wówczas przekazany stanie się wierzycielem przekazującego w rozmiarze odpowiadającym świadczeniu spełnionemu przez siebie na rzecz odbiorcy przekazu.

W umowie przekazu z dnia 6 września 2012r. upadła i pozwany wskazali, że w związku z zamiarem kontynuowania prowadzonej współpracy, chcą rozwiązać kwestie regulowania wzajemnych zobowiązań. Z. Z. wymieniła w umowie swoje zobowiązania w łącznej wysokości 41.414,79 zł - w stosunku do wskazanych wcześniej podmiotów.

Upadła (przekazująca) oświadczyła, że przekazuje wskazanym podmiotom (odbiorcy przekazu) świadczenia w podanych kwotach, należnych jej od pozwanego i upoważniła odbiorcę przekazu do przyjęcia świadczenia, a pozwany (przekazany) oświadczył, że przekaz przyjmuje.

W umowie wskazane zostały również zobowiązania pozwanego wobec Z. Z. w kwocie 11.138,17 zł.

Sąd Rejonowy uznał, że w zawartej przez strony umowie przekazu w ramach stosunku pokrycia mamy do czynienia z przekazem w dług - w zakresie, w jakim pozwany był dłużnikiem Z. Z., a jego świadczenie zostało zarachowane na dług wobec upadłej (podana kwota 11.138,17 zł), natomiast z przekazem w kredyt - w części, w jakiej przekazany (pozwany) nie był dłużnikiem przekazującego (upadłej), a zobowiązał się spełnić przekazane świadczenie na rzecz odbiorcy przekazu (30.276,62 zł). Spełnienie świadczenia w tym zakresie oznaczało, że przekazany stanie się wierzycielem przekazującego w rozmiarze odpowiadającym świadczeniom spełnionym przez siebie na rzecz odbiorcy przekazu.

Umowa przekazania zawarta została po ogłoszeniu upadłości Z. Z. z możliwością zawarcia układu (postanowienie z 16.05.2012r.), jednak bez zgody nadzorcy sądowego ustanowionego w sprawie upadłościowej Z. Z..

W myśl art. 76 § 1 ustawy z 28 lutego 2003r. prawo upadłościowe i naprawcze w postępowaniu upadłościowym z możliwością zawarcia układu zarząd mieniem wchodzącym w skład masy upadłości sprawuje upadły pod nadzorem nadzorcy sądowego, chyba że sąd ustanowił zarządcę. Stosownie zaś do treści art. 76 § 3 pkt 1, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, upadły sprawujący zarząd własny jest uprawniony do dokonywania czynności zwykłego zarządu. Na dokonanie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu jest wymagana zgoda nadzorcy sądowego, chyba że ustawa przewiduje zgodę rady wierzycieli.

Ustawa nie definiuje pojęcia zarządu w orzecznictwie i w doktrynie wskazuje się jednak, iż termin ten obejmuje wszelkie czynności dotyczące zarządzanego mienia. Są to nie tylko czynności prawne, lecz również czynności faktyczne i czynności podjęte w postępowaniu zarówno sądowym, jak i administracyjnym przy czym czynnościami zwykłego zarządu są czynności zmierzające do utrzymania majątku zarządzanego w dotychczasowym stanie. Są to czynności związane z normalną eksploatacją i normalnym pobieraniem pożytków. Wszelkie zaś czynności przekraczające ten zakres są czynnościami przekraczającymi zakres zwykłego zarządu. W razie wątpliwości co do charakteru czynności zarządu należy przyjąć, że dana czynność jest czynnością przekraczającą zakres zwykłego zarządu.

Zdaniem Sądu I instancji, zgoda nadzorcy na zawarcie przez upadłą umowy przekazania była wymagana, albowiem opisana czynność prawna przekraczała zakres zwykłego zarządu.

Potwierdzenie nadzorcy sądowego, o którym mowa w art. 76 ust. 3 zd. 2 p.u.n., ma charakter zgody osoby trzeciej, o której mowa w art. 63 k.c. Zgoda taka jest przesłanką skuteczności czynności prawnej dokonywanej przez stronę. Przekaz nie wywołał zatem skutku z uwagi na brak zgody nadzorcy sądowego.

Potrącenie przez pozwanego wierzytelności określonych w oświadczeniu z dnia 9 stycznia 2014r. jest bezskuteczne, albowiem stosownie do treści art. 96 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze wierzyciel, który chce skorzystać z prawa potrącenia, składa o tym oświadczenie nie później niż przy zgłoszeniu wierzytelności.

Tymczasem pozwany nie wykazał, aby dokonał zgłoszenia przedmiotowych wierzytelności w postępowaniu upadłościowym Z. Z..

Mając na uwadze powyższe ustalenia i wnioski Sąd Rejonowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 8 października 2014r. zasądził od pozwanego (...spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. na rzecz powoda Syndyka upadłości Z. Z. 6.376,38 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2013r. do dnia zapłaty oraz kwotę 250 zł tytułem kosztów sądowych i 1217 zł jako zwrot kosztów zastępstwa procesowego.

Apelację od całości tego wyroku wniosła pozwana, która zarzuciła:

1. błędne ustalenie stanu faktycznego polegające na przyjęciu, że:

- w momencie zawierania umowy przekazania z dnia 6 września 2012r. pozwana była zobowiązana w stosunku do powódki jedynie w zakresie kwoty 11.138,17 zł, gdy w istocie z umowy tej wynika, że zobowiązanie to było większe o kwotę 31.000,00 zł***
- powód uznał oświadczenie o potrąceniu z dnia 9 stycznia 2014r. za bezskuteczne, gdy w istocie w aktach sprawy brak jest jakiegokolwiek dowodu na taką okoliczność***

2. błędną ocenę stanu faktycznego polegającą na przyjęciu, że:

- w wykonaniu umowy przekazania z dnia 6 września 2012r. doszło do przekazania w kredyt, gdy w istocie doszło do przekazania w dług, który wynikał ze zobowiązania pozwanej do uiszczenia zaliczki oraz pokrycia faktury nr (...)***

- *do zawarcia umowy przekazu z dnia 6 września 2012r. wymagana była zgoda nadzorcy sądowego, gdy w istocie celem zawartej umowy przekazu było opłacenie przez upadłą jej bieżących zobowiązań, w szczególności zobowiązań podatkowych i wynikających z ubezpieczeń społecznych, a więc zakres tej umowy pokrywał się z podstawowymi obowiązkami upadłej jako przedsiębiorcy, a tym samym była to czynność zwykłego zarządu*
- *w razie uznania umowy przekazu z dnia 6 września 2012r. za bezskuteczną – wykonane przez pozwaną świadczenie wynikające z tej umowy, tj. przekazanie na rzecz ZUS, Gminy P. i Gminy S. kwoty 41.414,79 zł nie podlegają zwrotowi pozwanej jako nienależne, gdy w istocie - w sytuacji, w której umowa przekazu jest bezskuteczna - nie istnieje causa, na podstawie której pozwana zobowiązana byłaby do wpłaty na rzecz powódki (lub przekazania tej kwoty na rzecz wskazanych podmiotów) kwoty 41.414,79 zł, a więc spełnione przez pozwaną świadczenie jest dla powódki świadczeniem nienależnym, a więc podlega zwrotowi, a w związku z faktem, że stanowi powstałą po ogłoszeniu upadłości wierzytelność z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia, umieszczana jest w kategorii pierwszej (art. 342 puin) i zaspokajana na bieżąco*

3. naruszenie prawa procesowego w postaci art. 328 § 2 kpc, poprzez:

- *niewyjaśnienie podstaw zapadłego orzeczenia w zakresie uznania, że czynność polegająca na przekazaniu przez powódkę świadczenia pozwanej, celem spłaty istniejących zobowiązań masy upadłości, jest czynnością przekraczającą zwykły zarząd*
- *nieodniesienie się w uzasadnieniu wyroku do twierdzenia pozwanej, że w przypadku uznania umowy przekazu za bezskuteczną, spełnione przez pozwaną w wykonaniu tego przekazu świadczenie jest świadczeniem nienależnym, powódka w tym zakresie jest bezpodstawnie wzbogacona, a więc świadczenie powinna pozwanej zwrócić w pierwszej kolejności, co we wskazanym zakresie nie pozwala na stawianie zarzutów ustaleniom Sądu Rejonowego oraz ocenę tych ustaleń przez sąd II instancji*

Wskazując takie zarzuty pozwana wносиła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez:

- *oddalenie powództwa w całości;*
- *zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym również kosztów zastępstwa procesowego;*
- *zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych*

względnie

- *uchylenie zaskarżonego wyroku oraz przekazanie sprawy do ponownego rozstrzygnięcia Sądowi Rejonowemu, z pozostawieniem temu sądowi rozstrzygnięcia o kosztach postępowania odwoławczego.*

W uzasadnieniu apelacji pozwana wskazała na wadliwość ustalenia, że w momencie zawierania umowy przekazu z dnia 6 września 2012r. pozwana była zobowiązana w stosunku do powódki jedynie w zakresie kwoty 11.138,17 zł, gdy w istocie z umowy tej wynika, że zobowiązanie to było większe o kwotę 31.000,00 zł. W wykonaniu zatem umowy przekazu z dnia 6 września 2012r. wbrew ustaleniu Sądu Rejonowego, nie doszło do przekazu w kredyt, gdy w istocie doszło do przekazu w dług, który wynikał ze zobowiązania pozwanej do uiszczenia zaliczki oraz pokrycia faktury nr

(...) momencie zawierania umowy przekazu, oprócz wierzytelności z faktur VAT nr (...) na łączną kwotę 11138,17 zł, pozwana była winna powódce również kwotę 31.000,00 zł z tytułu faktury VAT nr (...).

Zdaniem pozwanej, które wielokrotnie podkreślała w postępowaniu przed sądem I instancji, zadaniem przedsiębiorcy jest przede wszystkim opłacanie bieżących należności wynikających z prowadzonej działalności. Jeżeli więc, po ogłoszeniu upadłości powódka zaciągnęła zobowiązania w stosunku do ZUS, Gminy P. i Gminy S. (bezsporne i niekwestionowana), to powinna wierzytelności te spłacać, a biorąc dodatkowo uregulowania postępowania upadłościowego, spłata powinna następować na bieżąco, w pierwszej kolejności. Sąd Rejonowy błędnie również przyjął, że spłata wymagalnych zobowiązań w stosunku do ZUS, Gminy P. i Gminy S. stanowiła czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu. Była to czynność zwykłego zarządu, a najbardziej podstawowym i najbardziej logicznym znaczeniu. Bez znaczenia jest, czy powódka spłaciła swoje należności z własnego rachunku bankowego, zaniósła pieniądze do ZUS, Gminy P. i Gminy S. gotówką, czy przekazała im świadczenie osoby trzeciej - jest to jedynie kwestia techniczna i nie ma wpływu na zasadność dokonanej czynności jako czynności zwykłego zarządu.

W sytuacji jednak, kiedy Sąd Rejonowy uznał, że umowa przekazu jest bezskuteczna, to w istocie zniknęłaby przyczyna, dla której pozwana miałaby uiszczyć na rzecz powódki kwotę 41.414,79 zł. Wykonane przez pozwaną świadczenie w kwocie 41.414,79 zł byłoby świadczeniem nienależnym i w tym zakresie powódka byłaby bezpodstawnie wzbogacona. Bezpodstawne wzbogacenie nastąpiłoby po ogłoszeniu upadłości i, stosownie do art. 342 puin, wierzytelność z tego tytułu (bezpodstawnego wzbogacenia) znalazłaby się w pierwszej kategorii, która powinna być zaspokajana na bieżąco, bez potrzeby zgłaszania wierzytelności

- tym samym, również w takim przypadku oświadczenie o potrąceniu byłoby w skuteczne, bowiem dotyczy wierzytelności powstałej po ogłoszeniu upadłości, co jest bezsporne, a co Sąd Rejonowy w uzasadnieniu pominął.

Ponadto apelująca podkreśliła, że upadła nie działała w sposób nieprawidłowy, krzywdzący wierzycieli lub prowadzący do uszczuplenia masy upadłości. Zawarcie i wykonanie umowy przekazu było usprawiedliwione prawnie, jak i pod względem słuszności i sprawiedliwości. Upadła zobowiązana była w pierwszej kolejności spłacać wierzytelności podatkowe i wynikające z ustawy o ubezpieczeniach społecznych, bowiem obowiązek taki wynika z przepisów puin, ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, ustaw ubezpieczeniowych. Syndyk otrzymał zwrotnie część świadczenia w kwocie 25.794,79 zł. Biorąc pod uwagę argumentację strony przeciwnej uznaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przez sąd I instancji za własną, brak jakiegokolwiek podstawy do otrzymania przez upadłą tej kwoty. Byłaby to bezsprzecznie kwota nienależnego świadczenia. Skoro bowiem to pozwana spełniła świadczenie i świadczenie to miałyby się okazać nieważne, to na konto pozwanej powinna dana kwota zostać zwrócona.

Powyższe okoliczności, według pozwanej przemawiały za uznaniem wyroku za niesłuszny i koniecznością uwzględnienia apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja okazała się niezasadna.

Po rozważeniu, stosownie do wymogu art. 382 k.p.c, zebranego w sprawie materiału oraz dokonaniu jego własnej oceny Sąd Okręgowy uznał, że zasługują na aprobatę ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji i przyjął je za podstawę własnego rozstrzygnięcia. Ustalenia istotne dla rozstrzygnięcia sporu, nie zostały przez stronę skarżącą zakwestionowane, gdyż przedmiotem zarzutów strony pozwanej była przede wszystkim ocena prawna prawidłowo ustalonych okoliczności, a nadto zagadnienie procesowe zupełności przedstawionych motywów orzeczenia. Jedynie w zakresie ustalenia, stanu zobowiązań upadłej wobec strony pozwanej na dzień podpisania przekazu, istniała rozbieżność pomiędzy wnioskami Sądu, a twierdzeniami strony pozwanej. Rozbieżność ta nie dotyczyła jednak w istocie sfery faktów, gdyż nie było sporne, że strony wiązała umowa dzierżawy, na mocy której pozwana była zobowiązana do zapłaty czynszu, ale znaczenia wierzytelności z tytułu należności płatnych w przyszłości dla charakteru przekazu. Te okoliczności pozostawały natomiast do rozstrzygnięcia w zakresie rozważań prawnych. W konsekwencji

w postępowaniu apelacyjnym nie zaistniały przesłanki uzasadniające zmianę lub uzupełnienie podstawy faktycznej, pozwalającej na rozstrzygnięcie sprawy.

W pierwszej kolejności wymagały wyjaśnienia zarzuty najdalej idące: nienależytego wyjaśnienia podstaw orzeczenia, których uwzględnienie mogłoby prowadzić do uchylenia zaskarżonego wyroku. Pozwany wskazywał, że Sąd dopuścił się naruszenia **art. 328 § 2 kpc, poprzez niewyjaśnienie podstaw zapadłego orzeczenia w zakresie uznania, że czynność polegająca na przekazaniu przez powódkę świadczenia pozwanej, celem spłaty istniejących zobowiązań masy upadłości, jest czynnością przekraczającą zwykły zarząd i brak odniesienia się w uzasadnieniu wyroku do twierdzenia pozwanej, że w przypadku uznania umowy przekazu za bezskuteczną, spełnione przez pozwaną w wykonaniu tego przekazu świadczenie jest świadczeniem nienależnym, powódka w tym zakresie jest bezpodstawnie wzbogacona.**

W kontekście podniesionego zarzutu zauważyć należy, że przepis art. 328 §2 k.p.c. wskazuje niezbędne elementy prawidłowego uzasadnienia wyroku sądu. Trafnie wskazuje się w orzecznictwie, że naruszenie tej normy prawnej może polegać na tym, że uzasadnienie orzeczenia sądowego nie zawiera wszystkich lub niektórych elementów wymienionych w tym przepisie, a brak ten mógł mieć istotny wpływ na wynik sprawy (por. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 19 grudnia 2000 r. w sprawie V CKN 158/00). Sąd Okręgowy nie dopatrył się jakichkolwiek uchybień w zakresie niekompletności, a więc braku obowiązkowych części w pisemnym uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, a w szczególności takich, które mogłyby rzutować na wydane rozstrzygnięcie i powodować konieczność jego uchylenia. Wbrew zarzutom apelacji, Sąd Rejonowy wskazał na przyczyny zakwalifikowania przekazu do czynności **przekraczających zwykły zarząd, natomiast brak rozprawienia się z zarzutem bezpodstawnego wzbogacenia strony powodowej wskutek nienależnego świadczenia strony pozwanej, nie uniemożliwia kontroli instancyjnej orzeczenia w tym zakresie.**

Przesądżające znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy ma ocena skuteczności czynności przekazu, dokonanej przez strony w dniu 6 września 2012r. Pozostaje bowiem poza sporem, że w tej dacie Z. Z. była stanie upadłości układowej. Zgodnie z art. 76 ust. 1 puin, w postępowaniu upadłościowym z możliwością zawarcia układu zarząd mieniem wchodzącym w skład masy upadłości sprawuje upadły pod nadzorem nadzorca sądowego, chyba że sąd ustanowił zarządcę. W okolicznościach sprawy upadłej zarząd przysługiwał. Według upadły sprawujący zarząd własny jest uprawniony do dokonywania czynności zwykłego zarządu. Według art. 76 ust. 1 puin, na dokonanie czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu jest wymagana zgoda nadzorca sądowego, chyba że ustawa przewiduje zgodę rady wierzycieli. Poza sporem pozostaje, że na zawarcie przekazu, ustanowiony w postępowaniu upadłościowym nadzorca sądowy nie wyraził zgody. Pozostaje do rozstrzygnięcia problem, czy czynność przekazu, dokonana 6 września 2012r., była czynnością zwykłego zarządu, czy też ten zakres przekraczającą. Sąd Rejonowy uznał, że była to czynność przekraczająca zwykły zarząd i stanowisko to zasługuje na aprobatę. Zgodnie z art. 76 ust. 3 w zw. z art. 38 ust. 1 puin, dla dokonania czynności przekraczających zakres zwykłego zarządu upadły, wobec którego ustanowiono tymczasowego nadzorcę sądowego, uzyskać musi wpieryw zgodę tego nadzorca. Ustawa nie definiuje pojęcia zarządu w orzecznictwie i w doktrynie wskazuje się jednak, iż termin ten obejmuje wszelkie czynności dotyczące zarządzanego mienia. Są to nie tylko czynności prawne, lecz również czynności faktyczne i czynności podjęte w postępowaniu zarówno sądowym, jak i administracyjnym przy czym czynnościami zwykłego zarządu są czynności zmierzające do utrzymania majątku zarządzanego w dotychczasowym stanie. Są to czynności związane z normalną eksploatacją i normalnym pobieraniem pożytków. Wszelkie zaś czynności przekraczające ten zakres są czynnościami przekraczającymi zakres zwykłego zarządu. W świetle powyższego każdorazowo badać należy więc w zależności od wielkości i charakteru zarządzanego majątku, czy dana czynność jest związana z normalną eksploatacją i normalnym pobieraniem pożytków, a tym samym, czy jest czynnością zwykłego zarządu czy też czynnością przekraczającą ten zakres. Istotne jest również, że badanie to musi dotyczyć czynności w jej całości. Jeżeli nawet poszczególne elementy objęte czynnością mogłyby być traktowane za wchodzące w zwykły zarząd, to nie wyklucza to ustalenia, że cała czynność, z uwagi na jej znaczenie dla podmiotu, może ten zakres przekraczać.

Tak też w przypadku czynności przekazu, dokonanej przez strony w dniu 6 września 2012r., faktycznie, w wyniku jego wykonania miała nastąpić spłata zobowiązań podatkowych i z tytułu ubezpieczeń społecznych upadłej Z. Z.. Trzeba przy tym zauważyć, że nie były to zobowiązania bieżące, ale zaległe. Istotne jest jednak przede wszystkim to, z jakich źródeł miała nastąpić zapłata. Otóż pozwany miał dokonać wskazanych zapłat z tytułu zaliczki na poczet przyszłego czynszu za dzierżawioną od upadłej nieruchomości w P., przy czym dyspozycją, oprócz czynszu zaległego w kwocie 11.138,17 zł, został objęty czynsz za cały rok z góry w kwocie 31.000 zł. W kontekście stanu majątkowego upadłej, nie może ulegać żadnej wątpliwości, że taka dyspozycja musiała być uznana za czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu, wymagającą według art. 76 ust. 3 puin zgody nadzorcy sądowego. Stąd też, wobec braku wymaganej zgody nadzorcy sądowego, czynność była bezskuteczna, a w konsekwencji przekaz nie rodził ważnego zobowiązania.

Zupełnie nietrafna jest argumentacja apelującego, że w przypadku uznania bezskuteczności przekazu, jego wykonanie doprowadziło do bezpodstawnego wzbogacenia strony powodowej i wierzytelność z tego tytułu mogła zostać potrącona z wzajemną wierzytelnością o zapłatę czynszu. Wprawdzie Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska Sąd I instancji, co do nieskuteczności potrącenia w świetle art. 96 puin wskutek braku zgłoszenia wierzytelności i jednoczesnego oświadczenia o potrąceniu, a to z tego powodu, że art. 96 puin określa warunki skutecznego potrącenia wzajemnych wierzytelności jeżeli obie istniały w dniu ogłoszenia upadłości, chociażby termin wymagalności jednej z nich jeszcze nie nastąpił. Wierzytelność strony pozwanej z tytułu nienależnego świadczenia miałaby natomiast powstać już ogłoszeniu upadłości, w chwili realizacji przekazu po 17 września 2012r. W ocenie Sądu Okręgowego, w spełnieniu przez pozwanego świadczenia na rzecz brak jest jednak podstaw do dopatrywania się nienależnego świadczenia na rzecz strony powodowej, jak również po tej stronie bezpodstawnego wzbogacenia. Niezależnie od ustalenia, wykluczającej żądanie zwrotu, świadomości strony pozwanej zważyć należy, że według obowiązującej interpretacji art. 59. § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa zapłata zobowiązania podatkowego, dokonana przez inny podmiot w imieniu podatnika nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania podatkowego tego podatnika. Podatek jest bowiem świadczeniem publicznoprawnym, którego w drodze czynności cywilnoprawnych nie można przenieść na inną osobę niż podatnik, nawet za jej zgodą. Taka "zapłata" za podatnika nie może prowadzić do wygaśnięcia zobowiązania podatnika (zob. wyrok NSA z dnia 6 marca 1998 r., I SA/Lu 192/97, POP 1999, z. 4, poz. 114; uchwała Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie 7 sędziów NSA W-wa z dnia 26 maja 2008 r. I FPS 8/07). Skoro zatem zapłata na rzecz Miasta S. miała na celu realizację zobowiązania z tytułu podatku od nieruchomości, nie mogła ona skutecznie doprowadzić do wygaśnięcia tego zobowiązania, a tym samym nie może być oceniana za nienależne świadczenie spełnione na rzecz strony powodowej, ani nawet bezpodstawne jej wzbogacenie. Jeżeli zatem nawet Sąd Rejonowy, w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, kwestii tej dość szczegółowo nie przedstawił, to zagadnienie to nie mogło mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, gdyż stronie pozwanej nie przysługiwała wierzytelność przedstawiana do potrącenia. W konsekwencji za słuszne i rozstrzygające uznać należało ustalenie, iż strona powodowa dostatecznie wykazała dochodzone roszczenie, zaś pozwany nie przedstawił zarzutów, niweczących to prawo wobec czego powództwo słusznie zostało uwzględnione.

Niezawierająca zasadnych zarzutów apelacja strony pozwanej podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc i § 6 pkt 4 w zw. § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.).

/-/ H.Salik /-/ M. Ciszewski /-/ M. Lubelska